

გამოყენებული ცნებებისა და ტერმინების ანბანური ჩამონათვალი

არასასოფლო-სამეურნეო მიწა – მეურნეობის მიწის ნაწილი, რომელიც უშუალოდ არ გამოიყენება სასოფლო-სამეურნეო წარმოებისათვის (იხ. **სასოფლო-სამეურნეო მიწა**), მაგრამ გარკვეულ როლს თამაშობს მეურნეობის საქმიანობაში. შედგება **შენობებითა და ეზოებით დაკავებული მიწისაგან, ტყეებისაგან, წყლით დაფარული მიწისაგან.**

ბაღჩეული – საზამთრო, ნესვი, გოგრა.

ბოსტნეული – მწვანელი, ბადრიჯანი, კომბოსტო, კიტრი, პომიდორი, ჭარხალი, სტაფილო, ხახვი ბოლქვად, ნიორი, ბოლოკი, წიწაკა, მწვანე ლობიო, მწვანე ბარდა, ყაბაყი.

დროებით დაუშუშავებელი მიწა – სახნავი მიწა, რომელიც **საანგარიშო პერიოდის** განმავლობაში ვერ იქნა დაუშუშავებული უსახსრობის, ამინდის არახელსაყრელი პირობების, სტიქიური უბედურების ან სხვა ხელისშემშლელი მიზეზების გამო.

ერთი შინამეურნეობის მეურნეობა – ოჯახური მეურნეობა, რომელსაც უძღვება (რომლის მეურნეა) ერთი შინამეურნეობა.

ერთწლიანი კულტურა – სასოფლო-სამეურნეო კულტურა, რომლის ზრდის სრული ციკლი ერთ წელზე ნაკლებ პერიოდს მოიცავს. აღწერის მიზნებისათვის ამავე კატეგორიას მიეკუთვნება მეურნის მიერ დათესილი მრავალწლიანი ბალახებიც (იონჯა, სამყურა, ესპარცეტი და სხვა).

ერთწლიანი კულტურების ნათესები – სახნავი მიწა, რომელზეც საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში ერთხელ მაინც იყო დაკავებული რაიმე **ერთწლიანი კულტურით** (მრავალწლიანი ბალახების ჩათვლით).

ერთწლიანი კულტურის ნათესი ფართობი – ფართობი, რომელზეც საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში დაითესა კონკრეტული **ერთწლიანი კულტურა**. თუ კულტურა ერთსა და იმავე ფართობზე 2-ჯერ ან მეტჯერ იქნა დათესილი, დაჯამებისას ეს ფართობი იმდენჯერვე უნდა იქნეს აღებული შესაკრებად. **შეთესილი კულტურების შემთხვევაში** შესაკრებად აიღება მთელი ფართობის ის ნაწილი, რომელიც (რესპონდენტის აზრით) მოცემულ კულტურას უკავია.

ვენახი – ვაზის **კომპაქტური ნარგავებით** დაკავებული ფართობი. აქ შედის როგორც ერთგვაროვანი (ვაზის ერთი ჯიშით დაკავებული), ისე შერეული (ვაზის რამდენიმე ჯიშით დაკავებული) ვენახები.

თანამეურნე – შინამეურნეობა (ან ფიზიკური პირი),

Glossary of the Terms and Concepts

Agricultural enterprise – a holding operated by (whose holder is) a subject created on the basis of the Law of Georgia “On entrepreneurs” (**individual entrepreneur, partnership, semi-partnership, limited responsibility society, joint stock company, cooperative**).

Agricultural holding – see **Holding**

Agricultural land – a part of the holding land that is directly used for agricultural production. It consists of **arable land, land under permanent crops, land under protective cover, permanent pastures and permanent meadows**.

Agricultural population – members of the households engaged in agriculture (operating family holdings).

Arable land – open air land which at the reference moment was intended for cultivation under **temporary crops** irrespective to whether actually the land has been cultivated, left purposefully fallow for increasing its productivity or left uncultivated due to impeding circumstances.

Area under a temporary crop – area on which the **temporary crop** has been sown during the **reference period**. If the crop has been sown two or more times on the same area, the area is to be taken as a summand as many times as the crop has been sown. In case of **mixed cropping**, that part of the total area is to be taken as a summand which corresponds (according to respondent’s opinion) to the given crop.

Area under water for aquaculture – natural or artificial water reservoirs (lakes, ponds) used for growing water animals (fish, frogs etc.) or plants.

Area under yards and buildings – area under buildings used for storage or keeping livestock or machinery, farmyards. Land under holder’s house and yard is also included in this category if it is a part of the **holding land**. The latter is true if the house and yard are located on a parcel where a certain agricultural production takes place. If holder’s house is located in a

რომელიც სხვა შინამეურნეობებთან (სხვა შინამეურნეობების წევრებთან) ერთად უძღვება თანამეურნეობას.

თანამეურნეობა – ოჯახური მეურნეობა, რომელსაც უძღვება (რომლის მეურნეა) რამდენიმე შინამეურნეობა ან რამდენიმე ფიზიკური პირი სხვადასხვა შინამეურნეობებიდან ყოველგვარი ფორმალურ-იურიდიული რეგისტრაციის გარეშე.

ინდივიდუალური მეწარმე – ფიზიკური პირი, დარეგისტრირებული როგორც მეწარმე “მეწარმეთა შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად.

იჯარით აღებული მიწა – მიწა, რომელიც მეურნის მიერ აღებულია იჯარით სხვა (ფიზიკური ან იურიდიული) პირისაგან ან სახელმწიფო დაწესებულებისაგან ფიქსირებული თანხის (ფულით ან ნატურით), მოსავლის ფიქსირებული ნაწილის (ფულით ან ნატურით) ან რაიმე მომსახურების სანაცვლოდ. მიწა ითვლება იჯარით აღებულად სახელმწიფოსაგან, თუ იგი იჯარითაა აღებული სახელმწიფო მმართველობის (როგორც წესი, ადგილობრივი) ორგანოსაგან, სახელმწიფო დაწესებულებისაგან, ან ისეთი შეზღუდული პასუხისმგებლობის ან სააქციო საზოგადოებისაგან, რომელშიც სახელმწიფოს წილი ნახევარზე მეტია. სხვა შემთხვევებში მიწა ითვლება იჯარით აღებულად კერძო პირისაგან. სახელმწიფოსაგან კერძო პირის მიერ იჯარით აღებული და ქვეიჯარით გაცემული მიწა ითვლება იჯარით აღებულად კერძო პირისაგან.

კენკროვნები – მარწყვი, ხენდრო, ჟოლო, მოცხარი, ხურტკმელი და სხვა.

კომანდიტური საზოგადოება – რამდენიმე ფიზიკური ან იურიდიული პირის მიერ “მეწარმეთა შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად წილობრივ საწყისებზე შექმნილი საზოგადოება, რომლის პარტნიორთა ნაწილი (კომპლემენტარები) მთელი თავისი ქონებითაა საზოგადოების ვალდებულებებისათვის პასუხისმგებელი, ხოლო მეორე ნაწილი (კომანდიტები) – მხოლოდ თავისი წილით.

კომპაქტური ნარგავები – მრავალწლიანი კულტურების ერთობლიობა, რომლებიც, ცალკე მდგომი ძირებისაგან განსხვავებით, საკმაოდ მჭიდროდ და რეგულარულადაა დარგული და რომელთათვისაც შეიძლება გარკვეული ფართობის მინიჭება.

კოოპერატივი – “მეწარმეთა შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად შექმნილი საზოგადოება, რომელშიც წევრები (ფიზიკური ან იურიდიული პირები) ერთიანდებიან გარკვეული საქმიანობის ერთობლივად წარმართვის მიზნით.

many-storied building or is surrounded only by a yard covered by, say, asphalt, than such house and yard are not part of the **holding land**.

Berries – strawberry, raspberry, currant, gooseberry etc.

Citrus plantation – area under **compact plantation** of lemon, orange, tangerine or grapefruit. This category includes both homogeneous (consisting of a single citrus type) and mixed (consisting of several citrus types) plantations.

Comandite society – see **Semi-partnership**.

Compact plantation – a set of **permanent crops** planted, unlike scattered trees, regularly and sufficiently densely to which a certain area may be attributed.

Cooperative – a society created on the basis of the Law of Georgia “On entrepreneurs”, where the partners (natural or legal persons) unite themselves for carrying out jointly some activity.

Fallow land – **arable land** that has not been cultivated (or has been ploughed and not sown) purposefully during the **reference period** with the aim of increasing its productivity.

Family holding – a **holding** operated by (whose **holder** is) one or several households.

Fodder crops – annual or perennial grasses, fodder roots sown specially for feeding livestock. Maize is also included in this category if it is produced only for obtaining not grains but green fodder.

Holder – a natural person, group of natural persons, a legal person or other subject which takes basic decisions on use of resources of the **holding**, operates the **holding** directly or controls its operation by a specially assigned person (a family member, a hired manager) and has financial and economic rights and responsibility for the **holding**. There are the following types of holder: one household, several households, a subject created on the basis of the Law of Georgia “On entrepreneurs” (**individual entrepreneur, partnership, semi-partnership, limited responsibility society, joint stock company, cooperative**), other subject (association,

მეურნე – ფიზიკური პირი, ფიზიკურ პირთა ერთობლიობა, იურიდიული პირი, ან სხვა სუბიექტი, რომელიც იღებს ძირითად გადაწყვეტილებებს **მეურნეობის** რესურსების გამოყენების შესახებ, უშუალოდ უძღვება **მეურნეობას** ან აკონტროლებს **მეურნეობის** გაძღვლას ამ მიზნით სპეციალურად გამოყოფილი პირის (ოჯახის წევრი, დაქირავებული მენეჯერი) მიერ და **მეურნეობის** მიმართ აქვს ფინანსური და ეკონომიკური უფლებამოსილება და პასუხისმგებლობა. მეურნის ტიპებია: ერთი შინამეურნეობა, რამდენიმე შინამეურნეობა, “მეწარმეთა შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად შექმნილი მეწარმე სუბიექტი (ინდივიდუალური მეწარმე, სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება, კომანდიტური საზოგადოება, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება, სააქციო საზოგადოება, კოოპერატივი), სხვა სუბიექტი (ასოციაცია, კავშირი, სახელმწიფო დაწესებულება, საგანმანათლებლო დაწესებულება, ეკლესია, მონასტერი და ა.შ.). იმ შემთხვევაში, თუ მეურნე შინამეურნეობაა, მეურნის ქვეშ აგრეთვე იგულისხმება შინამეურნეობის ის წევრი, რომელიც უშუალოდაა პასუხისმგებელი მეურნეობის გაძღვლაზე.

მეურნეობა (სასოფლო მეურნეობა) – სასოფლო-სამეურნეო აღწერის ობიექტი. ეს არის ეკონომიკური ერთეული, რომელიც ერთიანი ხელმძღვანელობის ქვეშ ეწევა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოებას, მიუხედავად მისი ზომისა ან იურიდიული სტატუსისა. საერთაშორისოდ აღიარებული მეთოდოლოგიის თანახმად ის ეკონომიკური ერთეულები, რომლებიც ეწევიან **მხოლოდ** სასოფლო-სამეურნეო მომსახურებას, მეთევზეობას, მეტყევეობას ან ნადირობას არ განიხილება, როგორც სასოფლო მეურნეობები და აღწერას არ ექვემდებარებიან. ერთიანი ხელმძღვანელობა ზორციელდება სასოფლო მეურნეობის მეურნის მიერ. მეურნეობის ტიპებია: **ოჯახური მეურნეობა, თანამეურნეობა, სასოფლო-სამეურნეო საწარმო, სხვა ტიპის მეურნეობა.**

მეურნეობის მისამართი – მისამართი, რომელზედაც **მეურნეობის მიწა** მდებარეობს ან, თუ მეურნეობას მიწა არ გააჩნია, რომელზედაც მდებარეობს მეურნის საცხოვრისი ან ოფისი. თუ **მეურნეობის მიწა** რამდენიმე ნაკვეთისაგან შედგება, მაშინ მეურნეობის მისამართად მიიჩნევა იმ ნაკვეთის მისამართი, რომელზეც მდებარეობს **მეურნის** საცხოვრისი ან ოფისი, თუ ეს ნაკვეთი მეურნეობის მიწის ნაწილს წარმოადგენს. ასეთი ნაკვეთის არარსებობის შემთხვევაში მეურნეობის მისამართად მიიჩნევა იმ ნაკვეთის მისამართი, რომელზეც მდებარეობს მეურნეობის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ნაგებობები, ხოლო თუ ასეთიც არ არსებობს – რომელზედაც თავმოყრილია სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა. ყველა ზემოაღნიშნული ტიპის ნაკვეთის არარსებობის შემთხვევაში მეურნეობის მისამართად

government agency, educational institution, church, monastery etc.). In case the holder is a household, under holder it is also understood the household member directly responsible for operating the holding.

Holding (Agricultural holding) – the object of the agricultural census. This is an economic unit engaged in agricultural production under single management without regard to its size and legal status. According to the internationally recognized methodology, the economic units engaged **only** in agricultural services, forestry, fishery or hunting are not considered as holdings and are not objects of the agricultural census. Single management is exercised by the **holder** of the agricultural holding. There are the following types of holding: **family holding, agricultural enterprise, other type holding.**

Holding address – the address where the **holding land** is located, or, if the holding is without land, the address of holder’s house or office. If the **holding land** consists of several **parcels**, the holding address is determined by the address of the parcel where holder’s house or office is located. If there is no such parcel, then the holding address is determined by the address of the parcel where holding’s agricultural structures are located. If there is no such parcel as well, the holding address is determined by the address of the parcel where agricultural machinery of the holding is located. If there is no parcel of the holding satisfying at least one of the above criteria, the holding address will be determined as the address of the parcel with the greatest area.

Holding land (Land operated by the holding) – land used directly or indirectly in holding’s productive activities. It consists of the **owned land** and **rented land**, except that part of them (if such exists) which is rented out. The holding land consists of the **agricultural** and **non-agricultural land**. It is quite possible for a holding to have no land at all (see **Holding without land**).

Holding without land – a holding for which land (owned or rented) is not a necessary input for agricultural production. For instance, a hatchery, a holding keeping livestock (say, bees) on a public land, a household living in a many-storied building and having a cattle shed in a common yard, etc.

მიიჩნევა ყველაზე დიდი ფართობის მქონე ნაკვეთის მისამართი.

მეურნეობის მიწა (მეურნეობის სარგებლობაში არსებული მიწა) – მიწა, რომელიც უშუალოდ ან არაპირდაპირ გამოიყენება მეურნეობის საქმიანობაში. შედგება მეურნის საკუთრებაში არსებული მიწისა და მეურნის მიერ იჯარით აღებული მიწისაგან. გარდა მათი იმ ნაწილისა (თუ ასეთი არსებობს), რომელიც სხვა პირზეა იჯარით გაცემული. შედგება **სასოფლო-სამეურნეო** და **არასასოფლო-სამეურნეო** მიწისაგან. არ არის გამორიცხული, მეურნეობას მიწა არ გააჩნდეს (იხ. **უმიწო მეურნეობა**).

მეურნეობის სარგებლობაში არსებული მიწა – იხ. **მეურნეობის მიწა**.

მეურნეობის ხელმძღვანელი – ფიზიკური პირი, რომელიც უშუალოდ არის პასუხისმგებელი სასოფლო-სამეურნეო საწარმოს ან სხვა ტიპის მეურნეობის გაძლოლაზე.

მრავალწლიანი კულტურა – სასოფლო-სამეურნეო კულტურა, რომელიც რამდენიმე წლის განმავლობაში არ საჭიროებს ხელახლა დარგვას ან დათესვას მოსავლის მისაღებად. აქ შედის ხეხილი, კენკროვნები, ვაზი, ციტრუსები, ჩაი, **სხვა მრავალწლიანი კულტურები**. არ შედის მრავალწლიანი ბალახები.

მრავალწლიანი ნარგავები – მიწა, რომელიც აღწერის **საანგარიშო მომენტისათვის** დაკავებული იყო **მრავალწლიანი კულტურების კომპაქტური ნარგავებით** (ხეხილის ბაღებით, ვენახებით, კენკროვნებით, ჩაის ან ციტრუსის პლანტაციებით ან **სხვა მრავალწლიანი ნარგავებით**). ამავე კატეგორიაში შედის მრავალწლიანი კულტურების სანერგეებიც.

ნაკვეთი – მეურნეობის მიწის იზოლირებული ნაწილი, მთლიანად გარშემორტყმული ისეთი ტერიტორიით (სხვა მეურნეობის მიწით, სახელმწიფო მიწით, წყლით, გზით, ტყით და ა.შ.), რომელიც მოცემული მეურნეობის მიწის ნაწილს არ წარმოადგენს.

ნასვენი მიწა – **სახნავი მიწა**, რომელიც **საანგარიშო პერიოდის** განმავლობაში სპეციალურად არ იყო დამუშავებული (ან მოიხნა, მაგრამ არ დათესილა) მისი პროდუქტიულობის ამაღლების მიზნით.

ოჯახური მეურნეობა – მეურნეობა, რომელსაც უძღვება (რომლის მეურნეა) ერთი ან რამდენიმე **შინამეურნეობა**.

პირუტყვის რაოდენობა – რაოდენობა, რომელიც **საანგარიშო მომენტისათვის** იმყოფებოდა მეურნეობაში (როგორც გამოზრდილი, ისე შექმნილი ან იჯარით აღებული).

Household – a person or a group of persons which live together, jointly consume food or other essentials for living and pool their incomes and property to a greater or lesser extent. Household members are not necessarily relatives of each other.

Individual entrepreneur – a natural person registered as an entrepreneur on the basis the Law of Georgia “On entrepreneurs”.

Joint holder – a **household** (or a natural person) that operates a **joint holding** together with other **household(s)** (member(s) of other **household(s)**).

Joint holding – a **family holding** operated by (whose **holder** are) several **households** or several natural persons from different **households** without any formal juridical registration.

Joint responsibility society – see **Partnership**

Joint stock company – a society created on the basis the Law of Georgia “On entrepreneurs” where the share of the partners is determined by the owned stock and they are responsible for society’s liabilities only by society’s property.

Land operated by the holding – see **Holding land**.

Land under permanent crops – land that at the **reference moment** was occupied by **compact plantations of permanent crops (orchards, vineyards, berries, citrus or tea plantations or other permanent crops)**. The nurseries of permanent crops are also included in this category.

Land under protective cover – land located under permanent constructions roofed by glass or plastic.

Land under temporary crops – **arable land** that has been under a **temporary crop** at least once during the **reference period**.

Limited responsibility society – a society created by two or more persons on the basis the Law of Georgia “On entrepreneurs”, where the partners are responsible for society’s liabilities only by society’s property.

Livestock number – the number of livestock (grown, purchased or rented) present at the

საანგარიშო მომენტი – აღწერის პირველი ეტაპისათვის (სოფლად, 2004 წლის 27 სექტემბრიდან 4 ოქტომბრამდე) გამოკითხვის დღე, ხოლო მეორე ეტაპისათვის (რაიონულ ცენტრებში და მცირე ქალაქებში) – 2004 წლის 1 ოქტომბერი.

საანგარიშო პერიოდი – 2003 წლის 25 სექტემბრიდან 2004 წლის 24 სექტემბრამდე.

სააქციო საზოგადოება – “მეწარმეთა შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად შექმნილი საზოგადოება, რომელშიც პარტნიორთა წილი მათ მიერ აქციების ფლობით გამოიხატება და რომლის ვალდებულებების გამო მეწილეები პასუხს აგებენ მხოლოდ საზოგადოების ქონებით.

სათბური – მიწის ფართობი, რომელიც მოთავსებულია მინით ან პლასტიკური მასალებით გადახურული მუდმივი კონსტრუქციის ქვეშ.

სათიბი – მიწა, რომელზეც ბუნებრივად მოსული ბალახი გამოიყენება თივის დასამზადებლად. თუ ბალახი დათესილია მეურნის მიერ, ასეთი მიწა ითვლება **საკვები კულტურებით** დაკავებულ მიწად.

საკვები კულტურები – ერთწლიანი ან მრავალწლიანი ბალახები, საკვები ძირხვევნები, რომლებიც დათესილია სპეციალურად პირუტყვის საკვებად. აქვე შედის სიმინდიც, თუ იგი იწარმოება მხოლოდ პირუტყვის საკვები მწვანე მასის და არა მარცვლის მისაღებად.

საკუთრებაში არსებული მიწა – საკუთრების სარეგისტრაციო მოწმობით **მეურნეზე** დარეგისტრირებული მიწა, ან მიწა საკუთრებაზე ფორმალური უფლების გარეშე, თუ ამ მიწით **მეურნე** ფაქტურად სარგებლობს, როგორც საკუთარით.

სამარცვლე სიმინდი – სიმინდი, რომელიც იწარმოება მარცვლის მისაღებად (მიუხედავად იმისა, შემდეგ ეს მარცვალი ადამიანის თუ პირუტყვის საკვებად გამოიყენება). თუ სიმინდი იწარმოება მხოლოდ პირუტყვის საკვები მწვანე მასის მისაღებად, ასეთი სიმინდი განიხილება, როგორც **საკვები კულტურა**.

სასოფლო მეურნეობა – იხ. **მეურნეობა**.

სასოფლო-სამეურნეო საწარმო – **მეურნეობა**, რომელსაც უძღვება (რომლის **მეურნეა**) “მეწარმეთა შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად შექმნილი მეწარმე სუბიექტი (ინდივიდუალური მეწარმე, **სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება**, **კომანდიტური საზოგადოება**, **შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება**, **სააქციო საზოგადოება**, **კოოპერატივი**).

holding at the reference moment.

Main activity – activity that is main income source of a **person operating the holding**

Maize for grain – maize produced for obtaining grain (even if afterwards the grain is used for feeding animals). If maize is produced for obtaining only green fodder, it is considered as a **fodder crop**.

Melons (Melons and gourds) – watermelon, melon, pumpkin.

Melons and gourds – see **Melons**.

Mixed cropping – a method of sowing **temporary crops** when several crops are jointly sown on the same plot so that no area may be attributed to any single crop.

Non-agricultural land – a part of the **holding land** that is not directly used for agricultural production (see **Agricultural land**) but still plays a role in operation of the **holding**. It consists of **area under yards and buildings**, **woodland**, area under water.

One-household holding – a **family holding** operated by (whose **holder** is) one **household**.

Orchard – area under **compact plantation** of pome fruit (apple, pear, quince), stone fruit (plums, cherries, cornel, peach, apricots), nuts (walnut, hazelnut), subtropical fruit (persimmon, fig, kiwi, pomegranate, feijoa), mulberry. This category includes both homogeneous (consisting of a single fruit type) and mixed (consisting of several fruit types) orchards.

Other area under water – natural or artificial water reservoirs (lakes, ponds) making part of the **holding land** and not used for growing water animals or plants. They may be, however, used for fishing.

Other permanent crops – bay, tung, eucalyptus, bamboo and the like.

Other type holding – a **holding** operated by (whose **holder** is) a subject other than a household or a subject created on the basis the Law of Georgia “On entrepreneurs” (association, government agency, educational institution, church, monastery etc.).

სასოფლო-სამეურნეო მიწა – მეურნეობის მიწის ნაწილი, რომელიც უშუალოდ გამოიყენება სასოფლო-სამეურნეო წარმოებისათვის. შედგება **სახნავი** მიწისაგან, **მრავალწლიანი ნარგავებისაგან**, **სათბურებისაგან**, **სათიბებისა** და **სადოვრებისაგან**.

სასოფლო-სამეურნეო მოსახლეობა – სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში ჩართული (ოჯახური მეურნეობის მეურნე) შინამეურნეობების წევრებისაგან შემდგარი მოსახლეობა.

სადოვარი – მიწა, რომელზეც ბუნებრივად მოსული ბალახი გამოიყენება პირუტყვის საძოვებლად. თუ ბალახი დათესილია მეურნის მიერ, ასეთი მიწა ითვლება **საკვები კულტურებით** დაკავებულ მიწად.

სახელმწიფო მეურნეობა – მეურნეობა, რომელსაც უძღვება (რომლის მეურნეა) სახელმწიფო დაწესებულება ან ისეთი **შეზღუდული პასუხისმგებლობის** ან **სააქციო საზოგადოება**, რომელშიც სახელმწიფოს წილი ნახევარზე მეტია.

სახნავი – ღია გრუნტის მიწა, რომელიც **საანგარიშო მომენტი**სათვის განკუთვნილი იყო **ერთწლიანი კულტურების** (მრავალწლიანი ბალახების ჩათვლით) მოსაყვანად, იმისდა მიუხედავად **საანგარიშო პერიოდის** განმავლობაში იგი დათესილ იქნა, სპეციალურად იქნა დასვენებული პროდუქტიულობის ამაღლების მიზნით, თუ ვერ იქნა დამუშავებული ხელისშემშლელი პირობების გამო.

სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება – ორი ან მეტი ფიზიკური პირის მიერ “შეწარმეთა შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად წილობრივ საწყისებზე შექმნილი საზოგადოება, რომლის ვალდებულებების გამო მეწილეები პასუხს აგებენ მთელი თავიანთი ქონებით. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორები **თანამეურნეებისაგან** მხოლოდ იმით განსხვავდებიან, რომ ისინი იურიდიულ პირად არიან ოფიციალურად დარეგისტრირებული.

სხვა ტიპის მეურნეობა – მეურნეობა, რომელსაც უძღვება (რომლის მეურნეა) არამეწარმე სუბიექტი (ასოციაცია, კავშირი, სახელმწიფო დაწესებულება, საგანმანათლებლო დაწესებულება, ეკლესია, მონასტერი და ა.შ.).

სხვა მრავალწლიანი ნარგავები – დაფნა, ტუნგო, ეკალიპტი, ბამბუკი, ჯონჯოლი და სხვა.

სხვა წყალსატევები – ხელოვნური ან ბუნებრივი წყალსატევები (ტბები, გუბურები), რომლებიც წარმოადგენს მეურნეობის მიწის ნაწილს და არ გამოიყენება წყლის ცხოველების ან წყალმცენარეების მოსაშენებლად, თუმცა შეიძლება სათევზაოდ გამოიყენებოდეს.

Owned land –land legally registered at the name of the **holder**, as well as the land which is actually used by the holder as if owned even without any legal title

Parcel – an isolated part of the **holding land** completely surrounded by such territory (land of other holding, state land, water, road, wood etc.) which is not a part of the given holding.

Partnership (Joint responsibility society in the census questionnaire)– a society created by two or more natural persons on the basis the Law of Georgia “On entrepreneurs”, where the partners are responsible for society’s liabilities by all their property. The partners of a partnership differ from **joint holders** only by the fact that they are officially registered as a legal person.

Permanent crop – a crop that does not need replanting for several years for obtaining a harvest. This category includes fruit trees, vines, citrus trees, berries, tea, **other permanent crops**. It does not include perennial grasses.

Permanent meadow – land where naturally grown grass is used for haying. If the grass has been sown by the **holder**, such a land is considered as land under **fodder crops**.

Permanent pasture – land where naturally grown grass is used for grazing. If the grass has been sown by the **holder**, such a land is considered as land under **fodder crops**.

Person operating a holding – a natural person (a household member or the top manager of an enterprise) which is directly responsible for operating the holding.

Producing mainly for sale – when more than half (in value terms) of the agricultural production of the **holding** produced during the reference period has been sold in raw or processed form.

Producing mainly for self-consumption – when more than half (in value terms) of the agricultural production of the **holding** produced during the reference period has been used by the holding itself for final consumption in raw or processed form.

Public holding – a **holding** operated by (whose **holder** is) either a government agency

ტყეები – ბუნებრივი ან ხელოვნურად გაშენებული ხის ნარგავების მასივები, რომლებსაც აქვს რეალური ან პოტენციური ღირებულება მერქნის, შეშის წარმოების მხრივ ან აქვს ქარსაცავი მნიშვნელობა. ამ კატეგორიაში შედის სატყეო სანერგეებიც.

უმიწო მეურნეობა – მეურნეობა, რომლისთვისაც მიწა (საკუთარი ან იჯარით აღებული) არ წარმოადგენს სასოფლო-სამეურნეო წარმოებისათვის ფაქტორს. მაგალითად, საინკუბატო მეურნეობა, მეურნეობა, რომელიც ეწევა მეცხოველობას (მაგალითად მეფუტკრეობას) საზოგადო სარგებლობის მიწებზე, მრავალსართულიან სახლში მცხოვრები შინამეურნეობა, რომელსაც ბოსელი აქვს საერთო ეზოში და ა.შ.

შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება (შპს) – ერთი ან რამდენიმე პირის მიერ “შეწარმეთა შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად წილობრივ საწყისებზე შექმნილი საზოგადოება, რომლის ვალდებულებების გამო მეწილეები პასუხს აგებენ მხოლოდ საზოგადოების ქონებით.

შეთესილი კულტურები – ერთწლიანი კულტურების დათესვის მეთოდი, როდესაც მიწის ერთსა და იმავე ნაჭერზე რამდენიმე ერთწლიანი კულტურა ითესება ისე, რომ შეუძლებელია მხოლოდ ერთი კულტურით დათესილი ფართობის გამოყოფა.

შენობა-ნაგებობებით და ეზოებით დაკავებული მიწა – ისეთი შენობა-ნაგებობებით (ბოსელი, ნალია და ა.შ.) დაკავებული ფართობები, რომლებიც გამოიყენება პირუტყვის, მოწყობილობების და პროდუქტების შესანახად, სასოფლო-სამეურნეო ეზოები. აქვე შედის მეურნის სახლით და კარმიდამოთი დაკავებული ტერიტორია, თუ იგი მეურნეობის მიწის ნაწილს წარმოადგენს. ამ უკანასკნელ გარემოებას მაშინ აქვს ადგილი, თუ სახლი და კარმიდამო მდებარეობს ისეთ **ნაკვეთზე**, რომელზეც გარკვეული სასოფლო-სამეურნეო წარმოება მიმდინარეობს. თუ მეურნის სახლი მდებარეობს მრავალსართულიან შენობაში ან გარშემორტყმულია მხოლოდ, მაგალითად, ასფალტით დაფარული ეზოთი, ასეთი სახლი და კარმიდამო მეურნეობის მიწის ნაწილს არ წარმოადგენს.

შინამეურნეობა – ერთი ან რამდენიმე პირის ერთობლიობა, რომლებიც ერთად ცხოვრობენ, ერთად მოიხმარენ საკვებს ან სხვა პირველადი მოხმარების საქონელს და მთლიანად ან ნაწილობრივ აერთიანებენ თავიანთ შემოსავალს და ქონებას. არ არის სავალდებულო, რომ შინამეურნეობის წევრები ერთმანეთის ნათესავები იყვნენ.

ცალკე მდგომი ძირი – ხეხილის, ვაზის ან ციტრუსის ძირი განიხილება როგორც ცალკე მდგომი, თუ იგი დგას მიწის იმ ფართობზე,

or a **limited responsibility society** or a **joint stock company** where more than half of the shares are owned by state.

Reference moment – at the first stage of the census (in rural area, from 27 September to 4 October 2004) the enumeration day, while at the second stage (in district centers and small towns) 1 October 2004.

Reference period – From 25 September 2003 to 24 September 2004.

Rented land – land rented by the **holder** from another (natural or legal) person or government agency for a fixed amount (in cash or in kind), for a fixed percentage of the harvest (in cash or in kind) or for a service. The rented land is considered as rented from state if it is rented from a government (as a rule, local) agency or a such a **limited responsibility society** or **joint stock company** where state owns more than half of shares. In all other cases the rented land is considered as rented from a private person.

Scattered tree (vine) – a fruit tree, a vine or a citrus tree is considered as scattered if it grows on an area not classified in Table 7 of the census questionnaire (see Annex) respectively as “**Orchards**” (column 15), “**Vineyards**” (column 17) or “**Citrus plantations**” (column 20).

Semi-partnership (Comandite society in the census questionnaire) – a society created by several natural or legal persons on the basis the Law of Georgia “On entrepreneurs”, where part of the partners are responsible for society’s liabilities by all their property while another part only by their share.

Temporary crop – a crop whose complete growing cycle is less than one year. Perennial grasses (alfalfa, trefoil, sainfoin) sown by the **holder** also belong to this category

Temporarily uncultivated land – arable land that has not been cultivated during the **reference period** due to lack of resources, unfavorable weather conditions, natural disaster or other impeding circumstances.

Vegetables – eggplant, cabbage, cucumber, tomato, beet, carrot, onion, garlic, radish, pepper (paprika), green beans, greens, marrow.

Vineyards – area under **compact plantation** of vines. This category includes both homogeneous (consisting of a single vine

რომელიც აღწერის კითხვარის (იხ. დანართი) მე-7 ცხრილში მოყვანილ კლასიფიკაციაში არ მოხვდა შესაბამისად **ხეხილის ბაღების** (მე-15 სტრიქონი), **ვენახების** (მე-17 სტრიქონი) ან **ციტრუსის პლანტაციების** (მე-20 სტრიქონი) კატეგორიაში.

ციტრუსის პლანტაცია – ლიმონის, ფორთოხლის, მანდარინის და გრეიპფრუტის **კომპაქტური ნარგავებით** დაკავებული ფართობი. აქ შედის როგორც ერთგვაროვანი (ერთი სახეობის ციტრუსით დაკავებული), ისე შერეული (სხვადასხვა სახეობის ციტრუსით დაკავებული) პლანტაციები.

ძირითადი საქმიანობა – საქმიანობა, რომელიც წარმოადგენს მეურნის ან მეურნეობის ხელმძღვანელის შემოსავლის ძირითად წყაროს.

წარმოება ძირითადად რეალიზაციისათვის – როდესაც **საანგარიშო პერიოდის** განმავლობაში მეურნეობაში ნაწარმოები სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ნახევარზე მეტი (ღირებულებით გამოსახულებაში) გაიყიდა ნედლი ან გადამამუშავებული სახით.

წარმოება ძირითადად საკუთარი მოხმარებისათვის – როდესაც **საანგარიშო პერიოდის** განმავლობაში მეურნეობაში ნაწარმოები სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ნახევარზე მეტი (ღირებულებით გამოსახულებაში) ნედლი ან გადამამუშავებული სახით გამოყენებულ იქნა თვით მეურნეობის მიერ საბოლოო მოხმარებისათვის.

წყალსატევები აკაკულტურისათვის – ხელოვნური ან ბუნებრივი წყალსატევები (ტბები, გუბურები), რომლებიც გამოიყენება წყლის ცხოველების (თევზი, ბაყაყი და ა.შ.) ან წყალმცენარეების მოსაშენებლად.

ხეხილის ბაღები – თესლოვანი (ვაშლი, მსხალი, კომში), კურკოვანი (ქლიავი, ჭანჭური, ღოღნაშო, ტყემალი, ალუჩა, ბალი, ალუბალი, შინდი, ატამი, გარგარი, ჭერამი), კაკლოვანი (კაკალი, თხილი), სუბტროპიკული (ხურმა, კარალიოკი, ლეღვი, კივი, ბროწეული, ფეიხოა) ხილის, აგრეთვე თუთის **კომპაქტური ნარგავებით** დაკავებული მიწის ფართობი. აქ შედის როგორც ერთგვაროვანი (ერთი სახეობის ხეხილით დაკავებული), ისე შერეული (სხვადასხვა სახეობის ხეხილით დაკავებული) ბაღები.

species) and mixed (consisting of several vine species) vineyards.

Woodland – compact plantations (both natural and artificial) of forest trees that have actual or potential value for production of timber or firewood or for wind protection. Forest tree nurseries are also included in this category.